

Lugupeetud terviseminister pr Riina Sikkut,

Arvamus terviseministri määruse „Iseseisva õendusabi osutamise tingimused ja kord ning õendusabi erialad“ kohta:

Hea meel on tõdeda, et käesoleva (kaua oodatud) määrusega korrastatakse õendusabi puudutavat seadusandlust, sest kehtivad määrused on koostatud erinevatel aegadel, kasutatakse erinevat terminoloogiat ning kirja pilt sisaldab erisusi, kuid tegelikult reguleerivad need ühe teenuse erinevaid külgi.

- 1) Tähelepanek 1: Õendusabi on ambulatoorne või statsionaarne tervishoiuteenus, mida osutavad õde ja ämmaemand koos pere-, eri- või hambaarstiga või iseseisvalt (vt <https://sonaveeb.ee/search/unif/dlal/%C3%95TERM/%C3%B5endusabi/1>). Õendusabi on tervishoiuteenuse protsessiviisiline tegevus, mida osutavad õed ja eriõed ning ei vaja täpsustamist, et seda tegevust osutatakse iseseisvalt. Meie seaduskeeles ei kasutata näiteks väljendeid „assisteeritav eriarstiabi“ või „iseseisev eriarstiabi“. Mõistame, et TTKS kehtivas redaktsioonis on kasutatud „iseseisev õendusabi“, kuid leiame, et uues määru ses võime seda mitte kasutada, kuna tegemist on liigse täpsustusega.

Ettepanek 1.1. Lähivalt kogu dokumendis mitte kasutada sõna „**iseseisev**“ kontekstis õendusabiga.

Ettepanek 1.2. Selguse mõttes kasutada **õendusabi** sõnaveebi definitsiooni määruse §-s 2 „Terminid ja õendusabi erialade loetelu“.

- 2) Tähelepanek 2: Arvestades eelnimetatud ettepanekut ja olukorda, et uus määrus asendab viit erinevat määrust, tuleb võtta kasutusele üldistava nimetajana õendusabi määrus, mida saab edaspidi täiendada ja arendada vastavalt tervishoiukorralduse arendamisega ja TTKS muutmisega. Määrust täpsustavad kirjeldused on hästi lahti kirjutatud §-s 1 „Üldsätted“.

Ettepanek 2. Nimetada käesolev määrus „Õendusabi määrus“

- 3) Tähelepanek 3: Ei ole nõus sõnastusega §-s 2 „Terminid ja õendusabi erialade loetelu“ lõige 4, kus on öeldud, et „Iseseisev õendusabi on pere-, eri- või hambaarstiabist lahus toimuv protsessiviisiline tervishoiuteenus...“ Õendusabi tervikuna on protsessiviisiline tervishoiuteenus, sh kui seda osutatakse koostöös pere-, eri-, või hambaarstiga.

Ettepanek 3. Sõnastada §-s 2 „Terminid ja õendusabi erialade loetelu“ lõige 4 järgmiselt: „Õendusabi on protsessiviisiline tervishoiuteenus, mis koosneb: ...“

- 4) Tähelepanek 4. Käesoleva määruse § 3 lõige 1 ütleb, et iseseisvalt osutada lubatud ambulatoorsed õendusabiteenused on koolitervishoiu-, koduõendus- ja õe vastuvõtuteenus.

Lisaks osutatakse Tervisekassa tervishoiuteenuse loetelu § 7 järgi *väljaspool kodu osutatavat üldhooldusteenuse õendusteenust*. Mille alla kuulub antud õendusabi? Tervisekassa kasutab terminina sõna õendusteenus.

Ettepanek 4. Sõnastada § 3 lõige 1 järgmiselt: ambulatoorsed õendusabiteenused on koolitervishoiu-, koduõendus-, õe vastuvõtu- ning üld- ja erihooldusteenuse õendusabiteenus.

- 5) Tähelepanek 5. Käesolevas määruses kasutatakse kahte kirja pilti: õendusabiteenus ja õendusabi teenus.

Ettepanek 5. Kasutada dokumendis läbivalt terminit „õendusabi“.

- 6) Tähelepanek 6. Käesoleva määruse § 5 lõige 2 ütleb, et „iseseisva statsionaarse õendusabi osutamisel peab olema tagatud vähemalt kolm öde ja neli hooldajat kuni 40 patsiendi kohta, neist ööpäev läbi vähemalt üks öde ja üks hooldaja.“

Ettepanek 6. Sõnastada järgmiselt: „... neist ööpäev läbi vähemalt kaks öde ja kaks hooldajat.“

- 7) Tähelepanek 7. Käesoleva määruse § 3 lõige 5 ütleb, et eriõe täiendavad õigused lisaks käesoleva paragrahvi lõike 4 tegevustele tulenevad ravimi väljakirjutamise õigusest ravimiseaduse § 33 lõikest 1.7 ning muudest õigusaktides sätestatud nõuetest, kuid see punkt peaks kehtima ka statsionaarse õendusabi osutamisel, kus eriõel võib tekkida vajadus pikendada patsiendile retsepti.

Ettepanek 7. Konsolideerida määruse punktid ning vajadusel eristada, kas ambulatoorses õendusabis või statsionaarses õendusabis.

Kokkuvõtteks, antud muutus on ajaloolise tähendusega esimene samm ning määrusega tuleb minna edasi, et tõsta ödede turvalisust ja selgust teenuse osutamisel. Kindlasti toetame kavatsust muuta tervishoiuteenuse korraldamise seadust ning selgitada ja piiritleda tervishoiutöötajate, sh ödede, rolli tervishoius. Astmeline tervishoiukorraldus peab lähtuma tööjõu teadmiste ja oskuste ressurssidest ning kasutama neid ratsionaalselt.

Lisaks käesolevale määrusele vajame tervishoiuteenuse dokumenteerimist reguleerivate seadusaktide ajakohastamist ning tervishoiukvaliteeti reguleerivaid akte.

Tervitades

Aleksei Gaidajenko,

Eesti Õenduskvaliteedi Arenduskeskuse juhatuse liige